

Český strakatý skot – výsledky a budoucnost

Czech Fleckvieh – results and future

Josef Kučera, Pavel Král

Svaz chovatelů českého strakatého skotu

Summary

Results of milk in the control year 2003/2004 by Czech Fleckvieh: 164 647 closed lactations in the milk control method A4: 5 854 kg milk, 3,44% proteins, 200 kg proteins, 4,16% fat, the average age at the first calving: 28 months and 29 days, the average calving interval 401 days. Lower milk production was achieved by cows in the mountain regions, that participate on the total Fleckvieh cattle number by 70%: 5 765 kg milk with 3,46 % proteins (191 kg) and 4,20% fat. The calving interval achieved by Czech Fleckvieh cattle was 19 days shorter than by Holstein cattle.

Úvod

Český strakatý skot patří do skupiny plemen kombinovaného skotu, která jsou typická pro oblast centrální Evropy. V těchto oblastech má chov kombinovaného skotu svoji dlouholetou tradici. Základním pilířem každého šlechtitelského programu je testovací připarování. Dostatečný rozsah a kvalita jsou výchozími předpoklady pro dosažení věrohodných a stabilních plemenných hodnot. V posledních letech je dosahováno pozvolného nárůstu rozsahu testace, která nyní představuje cca 15 %, mírné zlepšení bylo dosaženo také v kvalitě testace – rychlosti a věku býků zařazených do testace. S počtem 90-95 ročně testovaných býků se Česká republika podílí na celosvětové testaci kombinovaného skotu téměř 10 %, aktivní populace dojnic zapojených do plemenné knihy je co do rozsahu třetí po německé a rakouské.

Mléčná užitkovost kombinovaného plemene je důležitým zdrojem příjmů chovatele. Porovnáme-li vývoj mléčné užitkovosti strakatého skotu v České republice v uplynulé dekádě, je patrné, že v rozmezí let 1993 až 2004 došlo k nárůstu průměrné užitkovosti o téměř 1850 kg mléka. V posledním kontrolním roce bylo poprvé dosaženo produkce bílkovin vyšší než 200 kg. Z tabulky 1 jsou patrné výsledky KU českého strakatého plemene podle jednotlivých oddílů plemenné knihy. Při pohledu na tabulku je potěšující 76% zastoupení uzávěrek laktací v hlavním oddíle plemenné knihy - PCA.

S úrovní mléčné užitkovosti úzce souvisí také reprodukce. Její vývoj v posledním období v České republice je alarmující, a to bez ohledu na plemennou příslušnost. S délkou mezidobí 400 dnů u kombinovaného plemene nemůžeme být spokojeni.

Tab. 1 - Užitkovost dojnic v jednotlivých oddílech plemenné knihy

Oddíl PK	n lakací	Průměrné	Mléko	Tuk	Tuk	Bílkovin	Bílkovin	Mezidobí
----------	----------	----------	-------	-----	-----	----------	----------	----------

		pořadí lak.	kg	%	kg	%	kg	dnů
PCA	110 244	2,7	5864	4,16	244	3,43	201	399
PCB	16 253	2,9	5957	4,14	246	3,40	202	402
PCC	18 611	2,9	5755	4,18	240	3,40	196	404
CELKEM C	145108	2,8	5861	4,16	244	3,42	201	400

Z analýz provedených Svazem chovatelů českého strakatého skotu je patrné, že v období uplynulých 10 let došlo k nárůstu mléčné užitkovosti doprovázených také kolísáním a prodloužením délky mezidobí. Pozvolnější nárůst délky mezidobí v populaci kombinovaného skotu je logickou reakcí na pozvolnější vývoj užitkovosti tohoto skotu. Trend ve vývoji délky mezidobí u obou dojených plemen odhadnutý s pomocí polynomu druhého řádu potvrzuje rozevírající se nůžky mezi oběma populacemi v tomto důležitém ukazateli reprodukce.

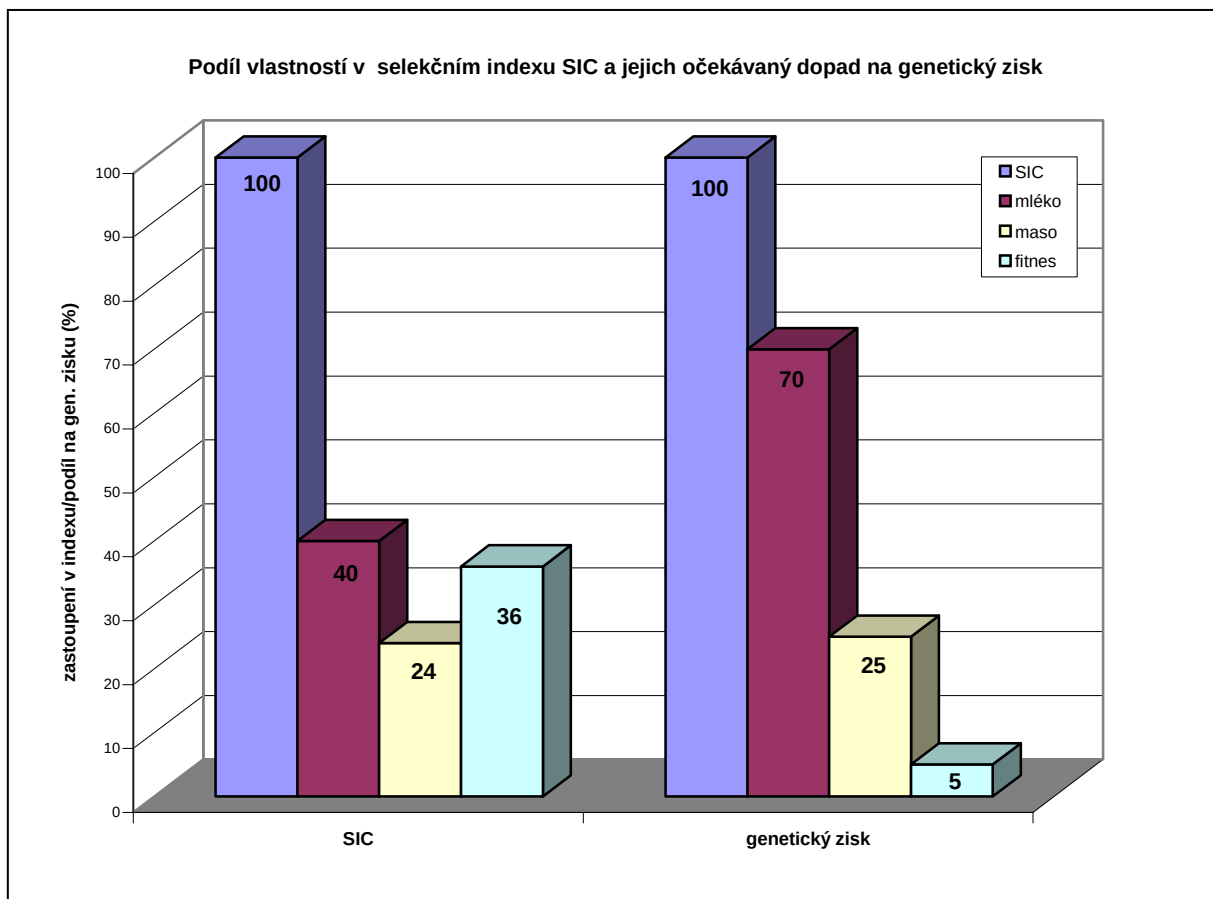
V oblasti hodnocení exteriéru postupuje Česká republika v souladu s harmonizovaným systémem hodnocení, který je pravidelně upřesňován na úrovni Evropského sdružení strakatého skotu (EVF). Výsledků hodnocení exteriéru je využito rovněž v novém selekčním indexu SIC, především ukazatelů končetin a vemene. Od roku 2005 je nově hodnocen znak délka zadního upnutí vemene, pro potřeby dalších analýz jsou od letošního roku shromažďovány rovněž údaje o tělesné kondici.

Od roku 2004 je v populaci českého strakatého skotu využíván komplexní selekční index. Plemenné hodnoty vstupující do vlastního indexu SIC jsou rozděleny do tří skupin – mléko s podílem 40 % na celkovém indexu, maso s podílem 24 % v rámci navrhovaného indexu a 36 % pro znaky fitness.

Předložená varianta selekčního indexu splňuje požadavky chovatelů kombinovaného skotu a zohledňuje i předpokládaný vývoj v oblasti šlechtění zvířat s kombinovanou užitkovostí v podmínkách Evropské unie s kvotací trhu mléka. Další úpravy indexu počítají s aktualizací plemenných hodnot exteriéru a zařazením dalších znaků, především v oblasti fitness. K těm by po zavedení test day modelu pro odhad plemenných hodnot mléčné užitkovosti měly patřit plemenné hodnoty perzistence laktace a somatických buněk. Do budoucna počítáme se zařazením informací o průběhu porodů a vlastní dlouhověkosti zvířat.

Jak rychle se podaří tyto údaje zařadit a především jakou budou mít vypovídací hodnotu, však závisí i na kvalitě vstupních dat dodávaných chovateli.

V oblasti genetického hodnocení zvířat jsou hledány možnosti a formy využití zahraniční spolupráce, jako nezbytný předpoklad pro zvýšení konkurenceschopnosti kombinované populace skotu v Evropě.

Použitá literatura je k dispozici u autorů, aktuální informace: www.cestr.cz